

โครงการ พัฒนาพื้นที่สาธารณะและอาคารนันทนาการ

ปริยาภรณ์ เรืองศรี, มนต์ชัย บุญยะวิภากุล

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

เนื่องจากผู้วิจัยสนใจในเรื่องของการพัฒนาชุมชนบ้านเกิด ชุมชนตลาดหน้าทอน ต.อ่างทอง อ.เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี ซึ่งในปัจจุบันขาดพื้นที่สาธารณะระดับชุมชนและอีกทั้งยังได้รับผลกระทบจากความชุกชุมของเศรษฐกิจ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการปรับปรุงอาคารและพัฒนาพื้นที่สาธารณะ ของชุมชนตลาดบ้านหน้าทอน ซึ่งมีอาคารของเทศบาลเมืองเกาะสมุยที่มีความน่าสนใจในการปรับปรุง และเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ เป็นพื้นที่สาธารณะระดับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน รวมไปถึงส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดหน้าทอน

การสรุปผลการวิจัยสรุปได้ว่าโครงการ “HEAL OVER” พื้นที่สาธารณะและอาคารนันทนาการ มีแนวทางกาออกแบบงานงานสถาปัตยกรรมในรูปแบบ การปรับปรุงอาคารเก่า และเพื่อการเชื่อมต่อสู่พื้นที่โดยรอบ ซึ่งการปรับปรุงอาคารในครั้งนี้มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพของพื้นที่เดิม เพื่อให้ได้ประโยชน์ที่มากขึ้นกับตัวอาคาร และอีกทั้งยังเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับชุมชนอีกด้วย

บทนำ

ENO studio ได้กำหนดโจทย์การทำงานโดยใช้กระบวนการคิดแบบ “7 Mode และ Business Model Canvas” เป็นเครื่องมือช่วยออกแบบธุรกิจผ่านปัจจัยทั้ง 9 ด้านที่มองว่าครอบคลุมส่วนสำคัญต่อธุรกิจทุกประเภท สามารถเข้าใจภาพธุรกิจโดยรวมได้พร้อมกัน ทำให้คิดได้รอบด้านมากขึ้นถึงที่มาที่ไป สามารถสร้างและเห็นเป้าหมายที่ชัดเจน และรู้ถึงส่วนที่ขาดหายหรือส่วนที่ควรเพิ่ม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์

- 1.1. เพื่อศึกษารูปแบบของการออกแบบพื้นที่สวนสาธารณะระดับชุมชน
- 1.2. เพื่อศึกษารูปแบบของการออกแบบพื้นที่สำหรับอาคารกีฬาและนันทนาการ
- 1.3. เพื่อศึกษาในด้านการพัฒนาภูมิทัศน์

2. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 2.1. โครงการปรับปรุงหอกาญจนาภิเษก มุ่งหวังให้คนในชุมชนได้รับประโยชน์สูงสุด ดังนี้
 - เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของเกาะสมุย
 - สามารถใช้ประโยชน์ของพื้นที่ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ
 - ประชาชนและนักท่องเที่ยวมีสถานที่ออกกำลังกาย สถานที่พักผ่อน ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงมีคุณภาพชีวิตที่ดียิ่งขึ้น

วิธีการวิจัย

1. ประเด็นที่มาของโครงการ

ผู้วิจัยสนใจในเรื่องของการพัฒนาชุมชนบ้านเกิด ชุมชนตลาดหน้าทอน ต.อ่างทอง อ.เกาะสมุย จ.สุราษฎร์ธานี ศึกษาการปรับปรุง

อาคารและพัฒนาพื้นที่สาธารณะ ของชุมชนตลาดหน้าทอน ซึ่งมีอาคารของเทศบาลเมืองเกาะสมุยที่มีความน่าสนใจในการปรับปรุง และเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ เป็นพื้นที่สาธารณะระดับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน รวมไปถึงส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดหน้าทอน

2. ตำแหน่งที่ตั้งชุมชน

ชุมชนตลาดหน้าทอน อำเภอเกาะสมุยที่ตั้งอยู่นอกชายฝั่งทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดสุราษฎร์ธานีประมาณ 84 กิโลเมตร ซึ่งเป็นศูนย์กลางการปกครองและศูนย์รวมบริการหลักของธุรกิจการท่องเที่ยว อยู่บริเวณชุมชนตลาดหน้าทอน ตำบลอ่างทอง บนฝั่งทะเลด้านตะวันตกของเกาะ

3. การคมนาคมเข้าสู่ชุมชน

สามารถเข้าถึงชุมชนได้ ทางเรือ และทางเครื่องบินหรือทางอากาศ

ทางเรือ การคมนาคมทางเรือมีท่าเรือ คือ

- ท่าเรือหน้าทอน ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 3 ตำบลอ่างทอง โดยมีบริการเรือด่วนและเรือนอนกลางคืน เพื่อการเดินทางระหว่างเกาะสมุย-อำเภอเมือง อำเภอเกาะสมุย-อำเภอเกาะพะงัน อำเภอเกาะสมุย-อำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยมีการให้บริการ การให้บริการเรือเฟอร์รี่ โดยบริษัทซีทรานเฟอร์รี่ บริการเรือเฟอร์รี่เพื่อการเดินทางระหว่างเกาะสมุยกับอำเภอดอนสัก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใช้เวลาเดินทางเที่ยวละ 1.5 ชั่วโมง มีเรือออกทุกชั่วโมง

ทางเครื่องบิน การคมนาคมทางเครื่องบิน

คือ โดยสายการบินบางกอกแอร์เวย์บินตรง จากกรุงเทพฯ-เกาะสมุย

4. แผนผังวิเคราะห์ชุมชน ตลาดบ้านหน้าทอน

5. แนวความคิดการเลือกที่ตั้งโครงการ

ที่ตั้ง อาคารหอกาญจนาภิเษกเก่ามีความน่าสนใจและ มองเห็นถึงศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่นี้ เนื่องจาก

- ตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนเป็นจุดที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย
- ฟังก์ชันเดิมของพื้นที่ควรได้รับการปรับปรุง เนื่องจากเล็งเห็นถึงศักยภาพของพื้นที่
- พื้นที่เป็นจุดเด่นต่อทัศนวิสัย มองเห็นได้ง่าย เหมาะแก่การพัฒนาเพื่อต่อยอดทั้งในด้านของชุมชนและการท่องเที่ยว

6. ข้อมูลพื้นฐานด้านรูปแบบ

โครงการนี้ได้ให้ความสำคัญกับการปฏิสัมพันธ์ระหว่างคนในท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

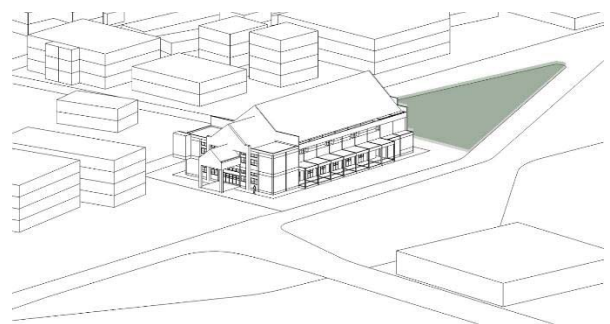
บริเวณที่ตั้งโครงการดังกล่าวจึงเหมาะสมเนื่องจากเป็นอาคารเก่าที่เหมาะสมกับการปรับปรุงเพื่อลดงบประมาณและอีกทั้งยังได้เพิ่มประโยชน์ให้กับพื้นที่ ซึ่งมีผู้คนสัญจรทั้งวันเนื่องจาก เป็นถนนสายหลักของเกาะสมุย จึงมีศักยภาพ ในการส่งเสริมด้านเศรษฐกิจ ทั้งการค้าและการบริการต่างๆ ตามมาอีกมากมาย

7. แนวความคิดโครงการ

พื้นที่ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความ เป็นอยู่ ของคนในชุมชนคำนึงถึงการทำกิจกรรมร่วมกันของคนในชุมชนและ เศรษฐกิจไปพร้อมกัน

8. แนวความคิดด้านรูปแบบ

ที่ตั้งโครงการเป็นพื้นที่ที่พื้นที่ขาดกิจกรรมที่ยืดหยุ่นทำให้ไม่มีการใช้งานทั้งวัน จึงทำให้การใช้งานพื้นที่ได้ไม่เป็นประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงเลือกที่จะปรับปรุงพื้นที่ตรงจุดนี้ อีกทั้งตัวอาคารมีลักษณะที่บอบ และ เป็นอาคารระบบปิด ระบบหมุนเวียนอากาศภายในอาคารจึงจำเป็นต้องเปิดแอร์หรือพัดลมตลอดเวลาที่ใช้งานอาคาร ทั้งที่พื้นที่โดยรอบมีอากาศที่หมุนเวียนได้ดีอีกทั้งยังมีลมทะเลพัดผ่านตลอดเวลา

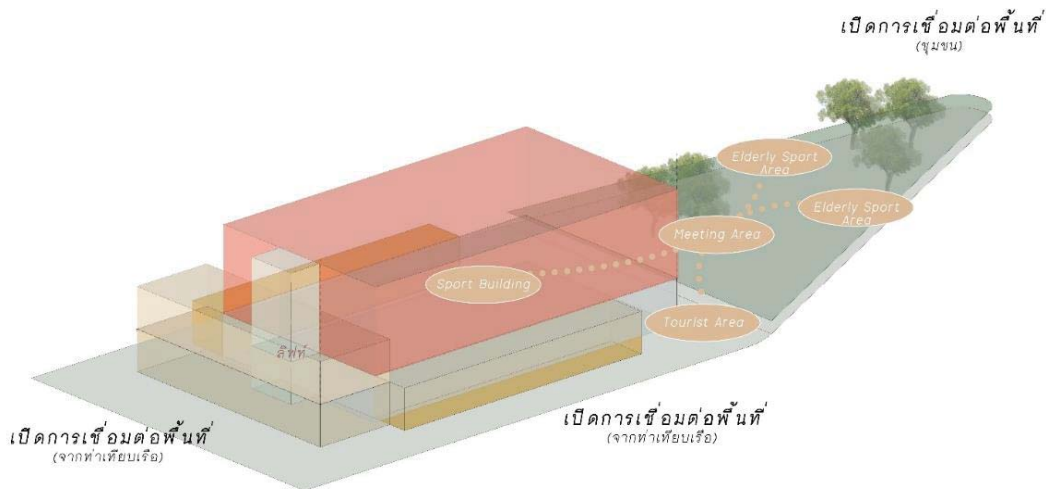
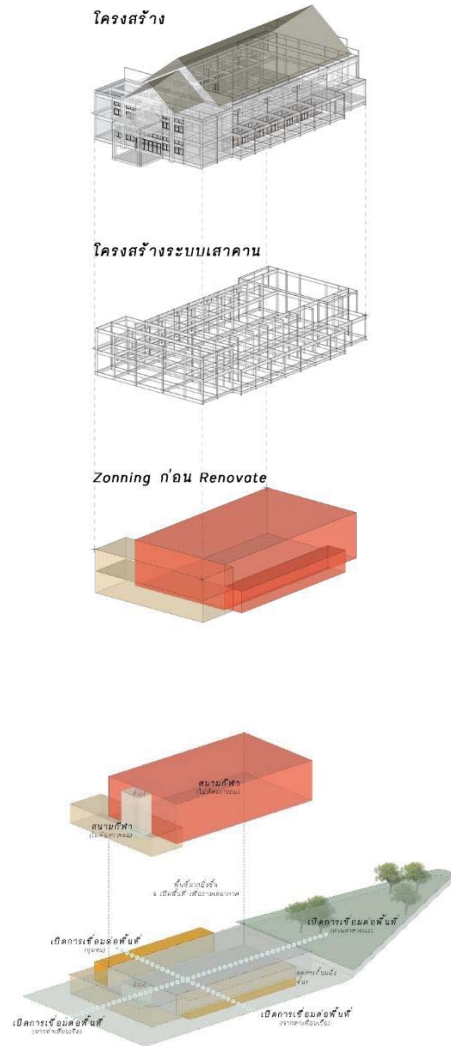

8. การวิเคราะห์บริบทพื้นที่ (SWOT)

จากการสำรวจข้อมูลบริบทและปัจจัยแวดล้อมทั่วไปของชุมชน สามารถวิเคราะห์ชุมชนได้ ดังนี้

S Strengths	• บริบทที่ตั้ง เด่น มีศักยภาพในการพัฒนาต่อ • การสัญจรสะดวก เส้นทาง การเข้าถึงพื้นที่ • ระเบ บ บ ส า ธ า ร ฐ ูป โภ ค สาธารณูปการ พร้อม • ตั้งอยู่ใกล้กับละแวกชุมชน
W WEAKNESSES	• การคมนาคมสาธารณธชะ ยังเข้าถึงไม่เพียงพอ • ขาดสิ่งอำนวยความสะดวก ในด้านของสวนสาธารณะ และพื้นที่สาธารณะ • พื้นที่ขาดการเชื่อมต่อกับพื้นที่โดยรอบ • พื้นที่ไม่เป็นที่รู้จักของคนนอกพื้นที่
O OPPTUNITIES	• การเพิ่มความน่าสนใจ พื้นที่กับบริบทโดยรอบ • พัฒนาโอกาสด้านธุรกิจการท่องเที่ยว ไปพร้อมกับพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน
T THREATS	-

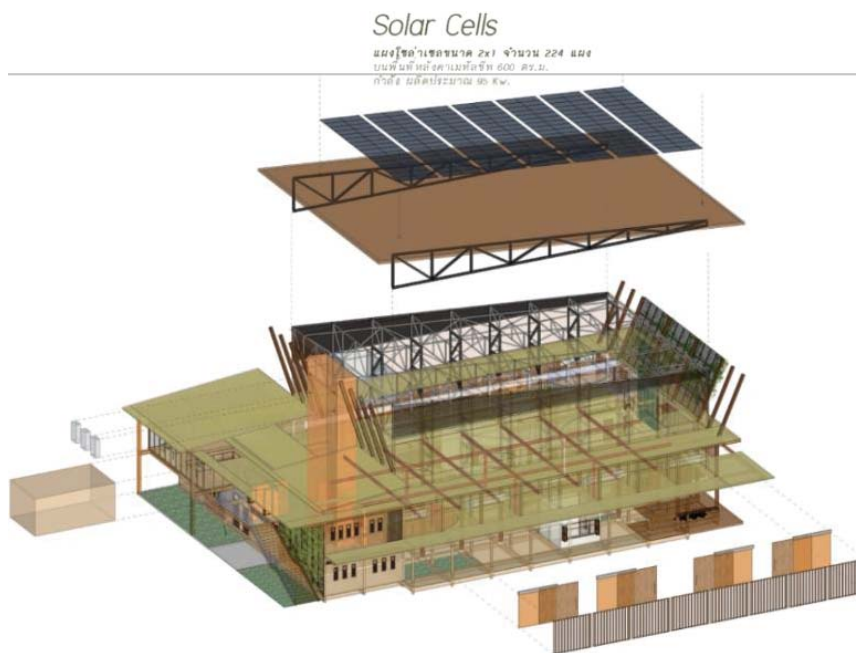
9. รายละเอียดโครงการด้านรูปแบบ

เพิ่มมูลค่าให้พื้นที่มีมากขึ้น และการวางแผนเพื่อต่อยอดธุรกิจการท่องเที่ยวให้กับชุมชนตลาดหน้าทอน และนำแนวความคิดเรื่อง Sustainable มาใช้กับตัวอาคารเพื่อลดงบประมาณที่ภาครัฐต้องจ่ายให้กับพื้นที่สาธารณะระดับชุมชนน้อยลงมากที่สุด

เทคโนโลยีพิเศษเฉพาะโครงการ Solar PV Rooftop

- ระบบการผลิตไฟฟ้าจากโซล่าเซลล์ Solar Rooftop เปลี่ยนไฟฟ้ากระแสตรงที่ได้ให้เป็นไฟฟ้ากระแสสลับ ด้วยอุปกรณ์ Inverter แล้วไปเชื่อมต่อเข้ากับระบบจำหน่ายไฟของการไฟฟ้านครหลวง หรือการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค หากผลิตไม่พอใช้อุปกรณ์ควบคุมก็จะนำไฟฟ้าจากระบบจำหน่ายไฟของการไฟฟ้ามาใช้งานทดแทน

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการปรับปรุงอาคารและพัฒนาพื้นที่สาธารณะ ของชุมชนตลาดบ้านหน้าทอน ซึ่งมีอาคารของเทศบาลเมืองเกาะสมุยที่มีความน่าสนใจในการปรับปรุง และเพิ่มศักยภาพของพื้นที่ เป็นพื้นที่สาธารณะระดับชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน รวมไปถึงส่งเสริมเศรษฐกิจการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดหน้าทอน

การสรุปผลการวิจัยสรุปได้ว่าโครงการ “HEAL OVER” พื้นที่สาธารณะและอาคารนันทนาการ มีแนวทางกาออกแบบงานงานสถาปัตยกรรมในรูปแบบ การปรับปรุงอาคารเก่า และเพื่อการเชื่อมต่อสู่พื้นที่โดยรอบ ซึ่งการปรับปรุงอาคารในครั้งนี้มุ่งเน้นการเพิ่มศักยภาพของพื้นที่เดิม เพื่อให้ได้ประโยชน์ที่มากขึ้นกับตัวอาคาร และอีกทั้งยังเพิ่มพื้นที่สีเขียวให้กับชุมชนอีกด้วย

3. แนวความคิดในการออกแบบวางผังบริเวณโครงการ

- ความเหมาะสมของทิศทางลมแดด (Orientation)

แสดงทิศทางแดดลมแต่ละฤดู

- ความเหมาะสมของการเน้นทางเข้า (Approach)

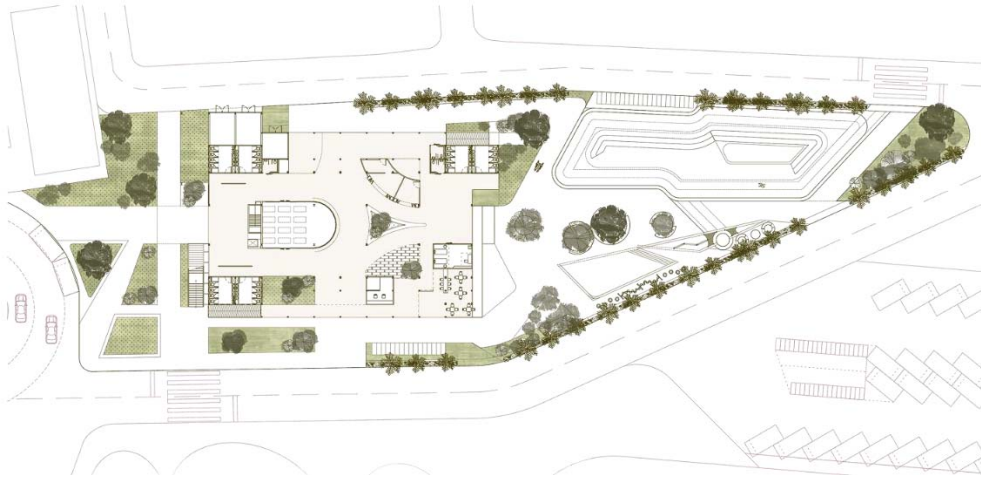
แสดงแนวความคิดการเปิดมุมมองผังบริเวณ

- ความเหมาะสมของการเชื่อมต่อโครงการกับสถานที่อื่น (Linkage)

แสดงการเชื่อมต่อกับพื้นที่โดยรอบที่ตั้งอาคาร

-ผังบริเวณ (Master Plan)

แสดงผังบริเวณโครงการ

ผังบริเวณเน้นการสร้างจุดที่ไม่อับสายตา และสามารถมองเห็นกลุ่ม เด็กและกลุ่มวัยชรา เพื่อให้ทุกคนที่เข้ามาใช้งานสามารถสอดส่องและ

ช่วยกันดูแลได้อย่างทั่วถึง และอีกทั้งการคิดพื้นที่สำหรับคนวัยชราอย่างคำนึงถึงการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับช่วงวัยคือการออกแบบพื้นที่ที่มีความชันเพื่อเป็นพื้นที่เดินขึ้นแทนการวิ่งเพื่อลดอาการบาดเจ็บที่อาจเกิดขึ้นได้ง่ายกับกลุ่มวัยชรา

แสดงแนวความคิดการออกผังบริเวณ

สรุปและอภิปรายผล

ชุมชนตลาดหน้าทอน เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่อำเภอเกาะสมุยจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีพื้นที่ที่น่าสนใจในการปรับปรุงและเสนอแนะโครงการนี้คือ หอประชุมกาญจนาภิเษก จึง ทำการวิเคราะห์ถึงความเหมาะสมในการพัฒนาพื้นที่โดยใช้กระบวนการคิดแบบ “7 Mode และ Business Model Canvas” เป็นเครื่องมือช่วยออกแบบธุรกิจผ่านปัจจัยทั้ง 9 ด้านเพื่อให้ชุมชนสามารถดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาและการได้เรียนรู้งานในครั้งนี้ชุมชนตลาดหน้าทอนมีศักยภาพทั้งด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้ดียิ่งขึ้น และส่งเสริมเศรษฐกิจ แต่ต้องคำนึงถึงการจัดสรรงบประมาณ เพื่อให้ได้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทุกด้าน

- 1) พัฒนาด้านคุณภาพชีวิตขิงคนในชุมชน
- 2) พัฒนาด้านเศรษฐกิจ
- 3) พัฒนาด้านกีฬาและนันทนาการ
- 4) พัฒนาด้านการท่องเที่ยว

เอกสารอ้างอิง

งานวิเคราะห์นโยบายและแผนกองวิชาการและ

แผนงานเทศบาลนครเกาะ

สมุย.//(2559).//แผนพัฒนาเทศบาล

นครเกาะสมุยสามปี (พ.ศ.2560-

2562).//สืบค้นเมื่อ 10 กรกฎาคม

2561,/จาก/

<http://www.kohsamuicity.go.th/files>

/com_news_develop/2017-

04_7f959a1a1e7aa03.pdf

กฎกระทรวง บังคับผังเมืองรวมชุมชนเกาะสมุย

จังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ.๒๕๕๙.//

(2549).//กฎกระทรวง.//สืบค้นเมื่อ 16

มกราคม 2562,/จาก

<http://www.ratchakitcha.soc.go.th/>

DATA/PDF/2549/A/076/1.PDF